

KHU THỰC HÀNH SINH THÁI NHÂN VĂN (HEPA)

hepa@co2justice.org, August 20th, 2023

Hiểu biết trong hành động

Theo Marx, nền tảng của mọi hệ thống sản xuất là mối quan hệ giữa con người với thiên nhiên, hay nói cách khác là mối quan hệ giữa lao động và đất. Lao động là khả năng vốn có của con người để biến thiên nhiên thành những sản phẩm hữu ích cho xã hội, và đất là tất cả nguồn tài nguyên thiên nhiên mà con người bỏ công sức khai thác. Nói tóm lại, trong mọi hệ thống sản xuất, lao động là "cha" và đất là "mẹ".

Tuy nhiên, đất và lao động không phải là hàng hóa, chúng không được sản xuất ra để bán. Lao động là khả năng sẵn có của con người từ khi sinh ra, mà đời người thì không phải được sinh ra để bán. Đất là một cách gọi khác của thiên nhiên, vốn hoàn toàn không do con người tạo ra! Do đó, việc đối xử với đất và lao động như là những hàng hóa là hoàn toàn trái ngược với thực tế, nhưng cũng chính dựa trên sự phi thực tế này mà thị trường đất và lao động được tổ chức thành một phương tiện phân phối chúng như tài sản tư nhân để khai thác nhằm thu lợi cá nhân. Ở đây, chúng ta quan tâm đến tác động của hệ thống tổ chức mối quan hệ giữa con người và thiên nhiên này lên đất, hay thiên nhiên, và tất cả các yếu tố của nó.

Tuy nhiên, các hệ thống sản xuất khác nhau tùy thuộc vào cách thức tổ chức mối quan hệ giữa đất và lao động trong xã hội. Trong các hệ thống sản xuất cộng đồng, mối quan hệ này được tổ chức theo hình thức sở hữu cộng đồng đối với cả đất và lao động, mục đích là để đảm bảo an ninh và phúc lợi cộng đồng thông qua việc sản xuất cộng đồng các sản phẩm có ích cho xã hội. Trong hệ thống Tư bản Chủ nghĩa (TBCN), mối quan hệ này dựa trên sở hữu tư nhân đối với đất và lao động. Vì vậy, phương thức sản xuất, tích lũy của cải tư nhân thông qua quá trình sản xuất để bán *hàng hoá của tư nhân* là chìa khóa cho hành vi tìm kiếm lợi nhuận. Ở đây, khái niệm "hàng hóa" rất quan trọng: Hàng hóa là "thứ gì đó được sản xuất để bán trên thị trường", và trong hệ thống thị trường vận hành đầy đủ, mọi thứ, bao gồm cả đất và lao động, đều được coi là hàng hóa. *Cuối cùng, carbon - một nguyên tố tạo nên sự sống đang trở thành một loại hàng hóa để thương mại hóa và định giá tài chính. Theo đó, hệ thống TBCN đang hướng tới vốn hóa Cacbon để khai thác đất và lao động nhằm mục đích bán ra thị trường!*

Với mục tiêu tối thượng của sản xuất TBCN là tích lũy của cải tư nhân, một khi đất đai rơi vào tay các nhà sản xuất tư nhân thì họ có thể tùy ý khai thác nó mà không hề có bất kỳ giới hạn nào. Tất cả những hạn chế mang tính cộng đồng từng được thiết lập nhằm bảo vệ đất đều bị bãi bỏ, và đất đai có thể bị khai thác để tối đa hoá lợi nhuận cá nhân, thậm chí đến mức bị

kiệt quệ và hủy hoại hoàn toàn, điều mà chúng ta thấy đang diễn ra trên khắp thế giới hiện nay. Cách duy nhất để ngăn chặn sự hủy hoại hoàn toàn môi trường này là phát triển các biện pháp kiểm soát chính trị tập thể đối với đất đai để bảo vệ môi trường tự nhiên khỏi sự tàn phá.

Vấn đề chúng ta đang quan tâm ở đây chỉ là một yếu tố của thiên nhiên - carbon. Đây là một nguyên tố thiết yếu tạo nên 45% sự sống. Carbon dưới dạng nhiên liệu hóa thạch (than, dầu mỏ) đang được khai thác từ trái đất và đốt cháy với số lượng khổng lồ trong quá trình sản xuất hàng hóa phục vụ tiêu thụ hàng loạt trên quy mô toàn thế giới. Lượng khí thải CO₂ từ quá trình này đang đe dọa hủy hoại tất cả sự sống trên trái đất do biến đổi khí hậu khiến môi trường không còn phù hợp cho sự sống nữa.

Để tránh tình trạng này, các nhà lãnh đạo thế giới đã tìm cách giảm thiểu tác động của khí thải CO₂ bằng cách khuyến khích bảo vệ và duy trì các khu rừng trên trái đất như những bể chứa để tái hấp thụ CO₂. Để hỗ trợ tài chính cho nỗ lực này, họ đã thiết kế một hệ thống "Tín chỉ Carbon", theo đó các tập đoàn gây ô nhiễm có thể chi trả cho việc duy trì các bể chứa carbon - rừng để đổi lấy quyền tiếp tục gây ô nhiễm thế giới. Chiến lược chính ở đây là tạo ra một thị trường giấy phép gây ô nhiễm (tín chỉ carbon). Nói cách khác là biến carbon, một nguyên tố tự nhiên do thiên nhiên tạo ra, thành một hàng hóa. Tuy nhiên, một thị trường như thế không giúp được gì trong việc ngăn chặn tình trạng tiếp tục ô nhiễm. Nó chỉ đơn giản tạo ra thêm một loại hàng hóa *hư cấu* khác mà các nhà đầu tư tư nhân có thể mua và bán để kiếm lời.

Một giải pháp thay thế cho vấn đề đe dọa sự sống do lượng khí thải CO₂ công nghiệp quá mức gây nên biến đổi khí hậu khắc nghiệt là thể chế hoá hệ thống kiểm soát xã hội đối với việc quản trị phát thải carbon và cô lập carbon bằng cách huy động tất cả các bên quan tâm cùng tham gia dựa trên năng lực đóng góp của từng bên cho giải pháp này và nhu cầu thực hiện của họ. Giải pháp thay thế này chúng tôi gọi là "**Thể chế Đồng quản trị Carbon bởi Năm Bên Liên quan**", chi tiết cụ thể sẽ được trình bày ở các phần sau.

Đồng quản trị rừng đầu nguồn từ dưới lên/phi thực dân hoá hướng tới công bằng CO2

hepa@co2justice.org August 20,2023

	Yếu tố CHỦ THỂ	MỐI QUAN TÂM	PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN	NHU CẦU	Chỉ số KẾT QUẢ	Chỉ số ẢNH HƯỞNG	Chỉ số TÁC ĐỘNG	LÝ THUYẾT SỰ THAY ĐỔI
I	Nông dân	Sinh kế hàng ngày được đảm bảo	Đất/TNTN ¹ được pháp lý hoá với đầy đủ quyền gia quyết định	Không bị bỏ lại phía sau dẫn đến bị cô lập trong nền kinh tế thị trường .	Kinh tế đoàn kết cộng đồng (tự quyết)	Có được cảnh quan sinh thái 3R ² của cộng đồng hướng tới SMART ³ FETRA ⁴	Sinh kế sinh thái bền vững liên thể hệ trong cộng đồng nông thôn được cải thiện.	51% CO2/cây được định danh (do người nông dân sở hữu liên thể hệ)
II	Nhóm phát thải	Lợi nhuận càng nhiều càng ít.	Đất & lao động được khai thác tối đa	Kiểm soát đất và lao động	Phá huỷ hoàn toàn hệ sinh thái	Thực dân hoá đất & lao động tự động	CO2 tăng (PPM ⁵ ở mức ô nhiễm cho tất cả các loài sống trên hành tinh)	40% CO2/cây được định danh (do nhóm phát thải sở hữu)
III	Viện CODE	Sự công bằng và thịnh vượng của rừng đầu nguồn và cuộc sống của nông dân	Phục hồi rừng, carbon và nước dựa trên cơ sở dữ liệu do nông dân thực hiện, giám sát và cập nhật bằng hệ thống webGIS bảo đảm tính chính xác và minh bạch	Hệ thống WebGIS chuyên nghiệp: dễ quản lý, dễ truy cập và hiệu quả	Hệ thống WebGIS hỗ trợ chiến lược đồng quản trị tín chỉ carbon trực tuyến trên thị trường chứng khoán.	WebGIS là giải pháp tiện lợi cho đồng quản trị rừng đầu nguồn từ dưới lên	WebGIS minh bạch hướng tới cùng chia sẻ trách nhiệm CO2	5% CO2 (Kiến thức, phương pháp luận và vốn uy tín) thông qua hệ thống WebGIS dành cho chủ thể I, II, IV & V.
IV	Truyền thông	Nhận thức xã hội và giáo dục được nâng cao	Công bố rộng rãi để cộng đồng hiểu và hình thành nên mạng lưới hành động trong xã hội nhằm giảm thiểu CO2 bằng cách trồng rừng cây bản địa	Truyền cảm hứng và khuyến khích tối đa tất cả nông dân ở nông thôn hướng tới quản lý TNTN và bảo vệ môi trường	Trách nhiệm cùng nhau bảo vệ TNTN và môi trường đang được cải thiện trên khắp VN.	Truyền thông từ cấp cơ sở được rộng khắp và sâu sắc hơn.	Đạt được phát thải ròng = 0 năm 2050	3 % CO2 (Giáo dục & xã hội hoá thông qua truyền thông)
V	Chính quyền	Cuộc chạy đua GDP giữa các quốc gia	Sử dụng đất theo mô hình hoá chất – công nghiệp hoá & công nghệ cao bằng phương thức độc canh để thu tiền mặt.	- Tỷ giá ngoại tệ; - Tăng trưởng kinh tế	Người nông dân bị tách khỏi môi trường sống; Cảnh quan hệ sinh thái bị đồng hoá; Tính đa dạng của loài cây bản địa bị xói mòn	- CO2 bằng 1.2° - PPM bằng 4.16 - Không khí bị ô nhiễm.	- Quốc gia có nền kinh tế phát triển không bền vững - Không còn quyền tự quyết đối với đất và lao động	1% CO2 (Quản lý hành chính chính thức).

¹ H2O, C, CO2, O2... được đối xử bình đẳng!

² Rừng – Rẫy – Ruộng (sông, suối, đồng bằng châu thổ)

³ Tính cụ thể, đo lường được, khả năng thực hiện, tính thực tế, khung thời gian hướng tới đồng trách nhiệm dựa vào cộng đồng vì sự công bằng carbon (xác định ranh giới rừng dựa vào cộng đồng, phân loại, GPS, kiểm toán và đo lường carbon).

⁴: Chuyển đổi sinh thái công bằng cho vùng nông thôn

⁵ 416 PPM 2023